

Razem w roku:																
	20						40					40	15			

Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)

C1: Celem wykładów jest przygotowanie studentów z podstawowymi zagadnieniami do przedmiotu – podstawowe pojęcia, przedstawiana jest organizacja opieki paliatywnej w Polsce i na świecie.

C2.Następnie omawiana jest opieka pielęgniarska nad chorym umierającym, zasady podstaw komunikacji, relacji interdyscyplinarnych w zespole a także z pacjentem rodziną i/lub opiekunem.

C3.Kolejnym celem jest przedstawienie najczęściej występujących dolegliwości- objawów ze strony układów

.C4. Celem jest również wskazanie zasad etycznych wobec końca życia z jakimi w swoim codziennym postępowaniu musi posługiwać się nie tylko pielęgniarka, ale cały zespół terapeutyczny opieki paliatywnej. Opieka paliatywna to aktywna wszechstronna, całościowa opieka nad pacjentami z zaawansowaną, nieuleczalną, postępującą chorobą. Istotą opieki paliatywnej jest postępowanie objawowe. Najczęściej występującymi objawami są: ból, duszność, zaparcia, krwawienie, zmiany skórne, schorzenia jamy ustnej. Istotne znaczenie dla całościowej opieki ma także zapewnienie wsparcia psychologicznego, społecznego i duchowego (wielospecjalistyczna pomoc).

C 5. Głównym celem opieki jest uzyskanie jak najlepszej jakości życia pacjentów a także rodzin, opiekunów.

Cele kształcenia :Zajęcia praktyczne

C1.Podczas zajęć praktycznych bazując na podstawowej wiedzy teoretycznej ,praktycznej, zdobytej w trakcie realizacji przedmiotu, studenci wykorzystują wiedzę zdobytą z zakresu anatomii, fizjologii, patologii, farmakologii, dotychczas zrealizowanych przedmiotów klinicznych oraz pielęgniarstw. Zdobyta uprzednio wiedza jest pogłębiana oraz rozszerzana o postępowanie objawowe.

C2.Celem zajęć praktycznych jest omawianie i wdrażanie wiedzy oraz postępowania mające za zadanie zmniejszyć bądź całkowicie wyeliminować najczęściej występujące objawy fizyczne,psychiczne,duchowe,socjalne u chorych w opiece paliatywnej.

C3.Podczas zajęć praktycznych celem jest wskazanie na rolę jaką pielęgniarka pełni w zespole terapeutycznym opieki paliatywnej.

C4.Celem jest zdobycie umiejętności komunikacji z chorym u kresu życia i jego rodziną . W trakcie zajęć praktycznych Studenci nabywają umiejętność wypełniania dokumentacji pielęgniarstwa

Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:

Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol
---	---------------------------------------	---	---	--

W 01	DW01	roszę sformułować ok. min 5- max 7 efektów kształcenia - przykładowe czasowniki określające efekt kształcenia w zakresie wiedzy: opisuje, definiuje, objaśnia Wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku	Ewaluacja wiedzy	WY
W02	DW02	Charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	Ewaluacja wiedzy	WY
W03	DW03	Wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i opiekę pielęgniarską w schorzeniach: układu krążenia (serca, naczyń krwionośnych), układu oddechowego, układu nerwowego, układu pokarmowego (żołądka, jelit, wielkich gruczołów), wątroby, trzustki, układu moczowego (nerek i pęcherza moczowego), układu kostno-stawowego, mięśni, układu dokrewnego oraz krwi	Ewaluacja wiedzy	WY
W04	DW05	Zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie internistycznym, geriatrycznym, chirurgicznym, pediatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, anestezyjologicznym, położniczo-ginekologicznym i opiece paliatywnej	Ewaluacja wiedzy	WY

WO5	DW14	Zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce)	Ewaluacja wiedzy	WY
WO6	DW50	Zna patofizjologię, objawy kliniczne i powikłania chorób nowotworowych	Ewaluacja wiedzy	WY
WO7	DW51	Zna procedurę postępowania z ciałem pacjenta zmarłego	Ewaluacja wiedzy	WY
U 01	DU03	Proszę sformułować ok. min 5- max 7 efektów kształcenia - przykładowe czasowniki określające efekt kształcenia w zakresie umiejętności: stosuje, wykonuje, rozwiązuje Prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	obserwacja pracy studenta ocena aktywności studenta na zajęciach,	pp
UO2	DU04	Motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego	obserwacja pracy studenta ocena aktywności studenta na zajęciach,	PP

U03	DU29	Ocenia poziom bólu, reakcję chorego na ból i nasilenie bólu oraz zastosuje postępowanie przeciwbólowe	obserwacja pracy studenta ocena aktywności studenta na zajęciach	pp
U04	DU30	Tworzy warunki do godnego umierania	bieżąca ocena nauczyciela obserwacja pracy studenta ocena aktywności studenta na zajęciach,	PP
K 01	DK01	Proszę sformułować ok.2-3 postawy - przykładowy czasownik określający efekt kształcenia w zakresie postaw: kreuje, chętnie uczestniczy, współpracuje w grupie, aktywnie uczestniczy Szanuje godność i autonomię	obserwacja pracy studenta Samooocena, ocena 360 ^o	pp
KO2	DK03	Przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych	Bieżąca ocena nauczyciela Samooocena, ocena 360	PP
KO3	DK10	Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami.	bieżąca ocena nauczyciela Samooocena, ocena 360	PP

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM – ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK – samokształcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza:+++++

Umiejętności+++++:

Kompetencje społeczne:+++++.....

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):	
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	100
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	15
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	115
Punkty ECTS za moduł/przedmiotu	4
Uwagi	
Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty kształcenia)	
Wykłady <ol style="list-style-type: none">1. Organizacja Opieki Paliatywnej -rys historyczny. Cele, zadania, zasady medycyny paliatywnej.2. Ból. Patomechanizm powstawania bólu. Rodzaje bólu. Zasady oceny bólu. Drabina analgetyczna WHO. Ocena bólu u chorego w medycynie paliatywnej. Udział pielęgniarki w leczeniu bólu. Postępowanie farmakologiczne u chorych z bólem.3. Zasady postępowania z powikłaniami ze strony układu pokarmowego. Suchość jamy ustnej, stany zapalne jamy ustnej. Grzybica jamy ustnej. Zaburzenia połykania-dysfagia, odynofagia. Zgaga, Czkawka. Wzdęcia. Zaparcia. Niedrożność przewodu pokarmowego. Biegunka.4. Zasady postępowania z powikłaniami ze strony układu oddechowego: duszność, przewlekły kaszel. krwawienie płucne5. Zasady komunikacji w opiece i medycynie paliatywnej. Opieka nad chorym umierającym. Zasady etyczne końca życia.	
Seminaria <ol style="list-style-type: none">1.2.3.	
Ćwiczenia <ol style="list-style-type: none">1.2.3.	
Inne. Zajęcia praktyczne <ol style="list-style-type: none">1. Opieka Paliatywna -cele i zasady. Organizacja opieki hospicyjnej nad dziećmi i dorosłymi z chorobami przewlekłymi i nowotworowymi. Opieka paliatywna nad człowiekiem u schyłku życia. Zasady organizacji poradni paliatywnej i leczenia bólu. Rola i zadania pielęgniarki w zespole terapeutycznym w medycynie paliatywnej. Procedura prowadzenia dokumentacji pielęgniarskiej w medycynie paliatywnej. Zasady przeprowadzania i dokumentowania wywiadu z chorym u kresu życia. Zasady informowania chorego o przebiegu zabiegów pielęgniarskich w opiece paliatywnej.	

2. Zasady postępowania farmakologicznego z bólem u chorego dorosłego, dziecka.
Dawkowanie leków p/bólowych u chorego w opiece hospicyjnej i paliatywnej. Metody oceny bólu fizycznego, duchowego, psychicznego i społecznego u chorego w medycynie paliatywnej. Drogi i zasady podawania leków. Ból neuropatyczny, incydentalny. Patofizjologia bólu. Standardy leczenia bólu przewlekłego. Ból mięśniowo-powięziowy. Wklucie typu motylek. Zasady pielęgnacji chorego z objawami ze strony układu oddechowego. Podstawowe objawy ze strony układu moczowego wraz z postępowaniem pielęgniarskim. Pielęgnacja chorego z zaburzeniami ze strony układu moczowo-płciowego. Zasady cewnikowania i pielęgnowania chorego z przetoką moczową. Zasady pielęgnowania chorego z przetokami. Komunikacja z chorym cierpiącym i jego rodziną. Prawa chorego i rodziny u schyłku życia..

3. Opieka paliatywna nad człowiekiem u schyłku życia. Zasady organizacji poradni paliatywnej i leczenia bólu. Rola i zadania pielęgniarki w zespole terapeutycznym w medycynie paliatywnej. Procedura prowadzenia dokumentacji pielęgniarskiej w medycynie paliatywnej. Zasady przeprowadzania i dokumentowania wywiadu z chorym u kresu życia. Zasady informowania chorego o przebiegu zabiegów pielęgniarskich w opiece paliatywnej. Odleżyny. Profilaktyka p/odleżynowa. Pielęgnacja odleżyn. Leczenie i pielęgnacja w oparciu o zastosowanie opatrunków specjalistycznych. Owrzodzenia nowotworowe.

Podstawowe objawy ze strony układu pokarmowego wraz z postępowaniem pielęgniarskim. Objawy neurologiczne w opiece paliatywnej.

Diagnoza pielęgniarska w oparciu o procedury INCP.

4. Zasady pielęgnowania chorego w trakcie prowadzenia radioterapii paliatywnej. Pielęgnacja chorego z powikłaniami podczas stosowania chemioterapii.

Obrzęk limfatyczny. Kompleksowa terapia przeciwobrzękowa. Zasady postępowania z obrzękiem limfatycznym. Pielęgnacja skóry u chorego z obrzękiem limfatycznym..

Postępowanie z chorym w zespole splątania. Zaburzenia psychiczne w medycynie paliatywnej. Opieka paliatywna nad osobami w wieku podeszłym. Zasady etyczne w medycynie paliatywnej.

Samokształcenie

Student realizuje samokształcenie poprzez opracowanie i przygotowanie pracy w formie pisemnej i elektronicznej. Tematy i wymogi odnośnie prac podawane na tablicy informacyjnej Zakładu Onkologii i Opieki Paliatywnej.

1. Opieka duchowa nad dzieckiem, dorosłym w opiece paliatywnej.

2. Ból incydentalny, przebijający-zasady postępowania pielęgniarskiego.

3. Zasady żywienia chorych z zespołem wyniszczenia-kacheksją

Praktyka zawodowa:

Zapoznanie się z topografią oddziału, głównymi zadaniami, obowiązkami pielęgniarki. Zapoznanie z dokumentacją pielęgniarską oraz historią choroby. Wdrożenie w praktykę zdobytych wiadomości podczas wykładów i zajęć praktycznych z opieki paliatywnej. Stawianie diagnozy pielęgniarskiej, prowadzenie procesu pielęgnowania. Wypełnienie dokumentacji dotyczącej praktyki.

itd...

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

- 1.1. Krystyna de Walden -Gałuszko, Aleksandra Ciałkowska –Rysz: Medycyna Paliatywna, PZWL, Warszawa 2015,
 - 1a. De Walden-Galuszko K. (red.): Podstawy opieki paliatywnej, PZWL, Warszawa 2004r
 - 1b. De Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (red.): Pielęgniarstwo opieki paliatywnej, PZWL, Warszawa 2017
2. Krajnik M., Rogiewicz M. (red.): Opieka paliatywna, Akademia Medyczna w Bydgoszczy, Bydgoszcz 1998r.
3. Twycross R.G., Lack S.A.: Leczenie terminalnej fazy choroby nowotworowej, PZWL, Warszawa 1991r.

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. Adamczyk A., Buczkowski K., Jagielski D., Krajnik M., Rogiewicz M. Opieka paliatywna. Praktyka lekarza rodzinnego. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa. 2009;
2. Jagielska A., Jagielski D., Krajnik M. Pielęgniarstwo onkologiczne. Postępowanie pielęgniarskie w opiece paliatywnej – wybrane aspekty. Termedia Wydawnictwa Medyczne. Poznań. 2009;
3. Pyszora A., Wójcik A., Fizjoterapia w opiece paliatywnej. Med. Pal w Praktyce 2011, T.4, Nr 4: 159-167.

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)

Rzutnik multimedialny, video

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

student ma wiedzę z zakresu problematyki relacji człowiek – środowisko społeczne, odrębności kulturowych i religijnych, zna prawa człowieka, potrzeby zdrowotne jednostki i ich zaspokajanie, proces pielęgnowania, metody gromadzenia informacji, o udziale pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji oraz wiedzę o zasadach i technikach postępowania przy wykonywaniu czynności pielęgniarskich.

Wykłady (zaliczenie bez oceny)

Obowiązek uczestniczenia w wykładach. Wykładowca na bieżąco weryfikuje aktywność studenta poprzez zadawanie pytań zmuszających do kojarzenia przedstawionych podczas wykładów faktów w celu zaproponowania konkretnego postępowania np. po wykładzie dotyczącym opieki nad chorym umierającym, wykładowca pyta o ewentualne scenariusze umierania z daną jednostką chorobową.

Zajęcia praktyczne (zaliczenie bez oceny)

Student na początku każdego dnia zajęć praktycznych odpowiada ustnie lub w formie opisowej na 2 pytania - tzw. „wejściówka”. Za każde pytanie może uzyskać po 1 punkcie, czyli łącznie 2 punkty. Zaliczenie „wejściówki” ma miejsce wówczas, gdy student uzyska minimum 1 punkt. Warunkiem zaliczenia zajęć praktycznych jest obowiązkowa obecność na zajęciach oraz zaliczenie „wejściówek”

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)

Egzamin – pisemny – test zamknięty- pojedynczego wyboru

Test zawiera 60 pytań

Student może uzyskać 60 punktów

Minimalna ilość punktów 38- 40 ocena 3.0

41- 45 ocena 3,5

46-51 ocena 4.0

52-56 ocena 4.5

57-60 ocena 5.0

Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem,)
Bardzo dobra (5,0)	wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne opanowane bardzo dobrze – umożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy zawodowej oraz biegle wykonywanie zadań zawodowych problemowych - w sytuacjach typowych i nietypowych,
Ponad dobra (4,5)	wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne opanowane szerzej niż dobrze – umożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy zawodowej oraz sprawne wykonywanie zadań zawodowych problemowych - w sytuacjach typowych i nietypowych
Dobra (4,0)	wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne opanowane dobrze – umożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy zawodowej oraz poprawne wykonywanie zadań problemowych w sytuacjach typowych.
Dość dobra	wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne opanowane więcej niż dostatecznie – umożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy zawodowej oraz

(3,5)	wykonywanie zadań zawodowych problemowych - w sytuacjach typowych
Dostateczna (3,0)	wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne opanowane dostatecznie – umożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy zawodowej oraz wykonywani zadań zawodowych problemowych - w sytuacjach typowych)

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

WNoZ,Zakład Onkologii i Opieki Paliatywnej, Bartla 5, pokój 211,210, Wrocław...,tel. 717841843/42

Koordinator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

dr n med. Eleonora Mess, eleonora.mess@umed.wroc.pl, 71 7841843

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć .

dr n med. Eleonora Mess, mgr Iwona Twardak-prowadzące wykład i zajęcia praktyczne.

Data opracowania sylabusu

14.07.2017

Sylabus opracował(a)

.....

.....Eleonora Mess.....

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

.....

Podpis Dziekana właściwego wydziału

.....